

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на членот 47 став 1 точка 6 од Законот за Народната банка на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10, 123/12, 43/14, 153/15, 6/16 и 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 110/21, 74/24 и 16/25) и членот 68 став 1 точка 4 од Законот за банките („Службен весник на Република Македонија“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15, 190/16, 7/19 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 122/21 и 37/25), Советот на Народната банка на Република Северна Македонија, донесе

ОДЛУКА ЗА МЕТОДОЛОГИЈАТА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВО ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ

- Со оваа одлука се пропишува методологијата за управување со ризикот на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности.

Со методологијата од ставот 1 од оваа точка се пропишува и начинот на мерење на ризикот на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности и на неговото влијание врз економската вредност на капиталот и врз нето каматниот приход на банката, како дел од управувањето со овој ризик.

- Одредбите на оваа одлука што се однесуваат на банките коишто не се системски значајни банки, во согласност со регулативата на Народната банка на Република Северна Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) за методологијата за идентификување системски значајни банки, соодветно се применуваат и на штедилниците.

Филијалите на странски банки се должни соодветно да ги применуваат одредбите на оваа одлука, имајќи ги предвид одредбите од Законот за банките и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон со кои се регулира работењето на филијалите на странски банки во Република Северна Македонија.

2. ДЕФИНИЦИИ

- Одделни изрази употребени во оваа одлука го имаат следново значење:

а. „Автоматска опција“ (англ. automatic interest rate option) е секој вид опција поврзана со каматочувствителна позиција заради која е голема веројатноста имателот на опцијата да ја искористи опцијата, без разлика дали е утврдено тоа во договорот или е карактеристика на позицијата, доколку се исполнети следниве услови:

- плаќањето врз основа на опцијата е условено од движењето на каматните стапки, и
- искористувањето на опцијата зависи единствено од тоа дали е од финансиски интерес за имателот на опцијата.

Како каматочувствителни позиции со автоматски опции се сметаат најмалку следниве позиции: кредитите на правни лица со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, орочените депозити на правни лица со фиксна каматна стапка со можност за

предвременно повлекување, преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка кон клиенти правни лица, позициите на кои се применуваат долни или горни ограничувања на висината на каматните стапки и слично;

б. „Безризична каматна стапка“ е пазарната каматна стапка на нискоризичните инструменти издадени во иста валута и со ист рок на достасување како валутата и рокот на достасување на каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности. Доколку не постојат нискоризични инструменти со ист рок на достасување како рокот на достасување на каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности, како безризична каматна стапка се смета пазарната каматна стапка на нискоризичните инструменти со најблиска рочност до рочноста на каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности;

с. „Биланс на состојба без замена“ (англ. run-off balance sheet) е билансот на состојба во кој на постојните билансни и вонбилансни позиции од портфолиото на банкарски активности не им се продолжува рокот на достасување на датумот на преоцена или не се заменуваат со нови позиции;

д. „Датум на преоцена“ (англ. repricing date) е датумот на кој треба да се случи номиналниот паричен тек, односно:

1. датумот на кој банката или клиентот можат да ја променат каматната стапка или датумот кога се менува референтната каматна стапка од која зависи променливата каматна стапка, во зависност од тоа кој од овие датуми треба да се случи порано (датум на промена на каматната стапка), или

2. датумот на кој достасува главницата во целост или делумно (договорен датум на достасување);

е. „Депозит без рочност“ е депозитот којшто нема рок на достасување и којшто депонентот може да го повлече во секое време;

ф. „Динамичен биланс на состојба“ (англ. dynamic balance sheet) е билансот на состојба во кој се земаат предвид деловните очекувања во однос на идните движења кај билансните и вонбилансните позиции од портфолиото на банкарски активности, приспособени за соодветните ефекти од сценаријата на каматен шок;

г. „Економска вредност на капиталот“ (англ. economic value of equity) е нето сегашната вредност на очекуваните парични текови од позициите на каматочувствителната актива намалени за очекуваните парични текови од позициите на каматочувствителната пасива, вклучувајќи ги и вонбилансните каматочувствителни позиции;

h. „Значајна валута“ е секоја валута во која се изразени каматочувствителните позиции чиешто учество е најмалку 5% од вкупните средства или од вкупните обврски од портфолиото на банкарски активности, соодветно;

и. „Каматочувствителни позиции“ се средствата, обврските и вонбилансните позиции од портфолиото на банкарски активности коишто се чувствителни на промените на каматните стапки, а најмалку:

1. финансиските деривати поврзани со каматна стапка или чиешто парични текови се условени во целост или делумно од движењето на каматните стапки,

2. каматочувствителната актива, со исклучок на одбитните ставки од редовниот основен капитал,

3. каматочувствителната пасива, со исклучок на позициите од редовниот основен капитал и позициите од додатниот основен капитал коишто немаат рок на достасување и немаат датум на откуп или отплата,

4. каматочувствителните вонбилансни позиции, и

5. позициите од портфолиото за тргување за кои банката не е должна да утврдува и да располага со капитал потребен за покривање на пазарните ризици, во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, освен доколку ризикот на каматните стапки којшто произлегува од овие позиции не е опфатен во рамките на некој од другите ризици покриени со методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот.

Во каматочувствителната пасива од алинејата 3 на оваа потточка се вклучуваат и депозитите без договорна каматна стапка;

ј. „Кредит со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата“ е кредитот со фиксна каматна стапка којшто клиентот има право да го отплати во целост или делумно пред договорниот рок за отплата, односно пред договорниот рок на достасување на главницата, со или без парична казна за предвремената отплата;

к. „Мали депозити“ се депозитите коишто го имаат значењето определено во регулативата на Народната банка за методологијата за управување со ликвидносниот ризик;

1. „Мали кредити“ се изложеностите кон:

1. физичките лица и

2. трговците поединци, физичките лица коишто во согласност со Законот за трговските друштва не се сметаат за трговци и трговците коишто согласно со Законот за трговските друштва се сметаат за мали и микротрговци (мали друштва), доколку изложеноста кон малото друштво ги исполнува критериумите за вклучување во портфолиото на мали кредити, во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот;

м. „Мали трансакциски депозити“ се малите депозити коишто имаат третман на депозити без рочност и:

- коишто се чуваат на платежни сметки на кои приливите и одливите потекнуваат од плати или од други приходи или трошоци коишто редовно се случуваат, или

- за кои не е предвидено плаќање камата, дури и во случај на пазарни услови на раст на каматните стапки;

н. „Нето каматен приход“ (англ. net interest income) е разликата помеѓу приходите од камати што банката ги остварува од позициите од каматочувствителната актива и трошоците од камати што ги плаќа за позициите од каматочувствителната пасива;

о. „Номинален паричен тек“ е:

1. паричниот тек врз основа на главницата на позицијата со променлива каматна стапка којшто треба да се случи на датумот на преоцена,

2. паричниот тек врз основа на главницата на позицијата со фиксна каматна стапка којшто треба да се случи на датумот на преоцена, или

3. паричниот тек врз основа на каматата на оној дел од главницата којшто не е достасан, односно за кој сè уште не е случена промената на каматната стапка;

р. „Опција поврзана со однесувањето“ (англ. behavioural interest rate option) е секој вид опција поврзана со каматочувствителна позиција којашто му дава можност (флексибилност) на имателот на опцијата да ја искористи опцијата, без разлика дали е тоа утврдено во договорот или е карактеристика на позицијата, доколку се исполнети следниве услови:

- плаќањето врз основа на опцијата е условено од движењето на каматните стапки, и

- искористувањето на опцијата не зависи единствено од тоа дали е од финансиски интерес на имателот на опцијата, туку и од неговото однесување.

Опциите поврзани со однесувањето се јавуваат кај следниве позиции: малите депозити без рочност, останатите депозити без рочност на нефинансиските правни лица, малите кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, орочените мали депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвремено повлекување и преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити;

q. „Орочен депозит со фиксна каматна стапка со можност за предвремено повлекување“ е орочениот депозит со фиксна каматна стапка којшто клиентот има право да го повлече во целост или делумно пред договорниот рок на достасување на главницата, со или без парична казна за предвременото повлекување.

г. „Основен ризик“ е ризикот на каматните стапки кај каматочувствителните позиции со слична рочност или период на следна промена на каматната стапка, но со различни референтни каматни стапки, односно ризикот којшто произлегува од несовршената поврзаност на промените на референтните каматни стапки на активните и пасивните каматочувствителни позиции;

с. „Основна компонента“ е делот од стабилните депозити без рочност за кој постои мала веројатност за промена на каматната стапка дури и во случај на значајни промени на каматните стапки на пазарот;

т. „Основно сценарио“ е распоредувањето на каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности за секоја значајна валута во соодветни рочни блокови, имајќи ја предвид преостанатата рочност на секоја позиција до датумот на преоцена и/или според периодот на преоцена од договорот и правилата за распоредување пропишани со оваа одлука;

и. „Останати мали депозити“ се малите депозити без рочност коишто не ги исполнуваат условите за да имаат третман на мали трансакциски депозити;

v. „Останати депозити без рочност“ се депозитите без рочност коишто не се мали депозити без рочност;

w. „Период на преоцена од договорот“ (англ. reference term) е периодот на кој се однесува фиксната каматна стапка определена во договорот, како и референтната каматна стапка определена во договорот за позициите со променлива каматна стапка (пр. шестмесечен еурибор);

х. „Позиција со фиксна каматна стапка“ е позицијата чишто парични текови врз основа на каматата се однапред определени за целиот период до договорниот рок на достасување;

у. „Позиција со променлива каматна стапка“ е позицијата чијашто каматна стапка се менува на однапред утврдени датуми врз основа на референтна каматна стапка или врз основа на индекси дефинирани од банката;

z. „Променлива компонента“ е остатокот од стабилните депозити без рочност којшто не е дел од основната компонента;

aa. „Ризик на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности“ е ризикот од можни негативни ефекти од промените на движењата на каматните стапки врз економската вредност на капиталот или врз нето каматниот приход на банката. Овој ризик ги опфаќа следниве поткатегории: ризикот од рочна неусогласеност (англ. gap risk), основниот ризик (англ. basis risk) и ризикот којшто произлегува од опциите (англ. option risk);

bb. „Ризик од рочна неусогласеност“ е ризикот на каматните стапки поврзан со рочната структура на каматочувствителните позиции којшто се јавува заради разликите во периодот на менување на каматната стапка на одделните каматочувствителни позиции.

Менувањето на каматните стапки може да се случува во ист правец и големина кај сите рочности (паралелен ризик) или во различен правец или различна големина за различни рочности (непаралелен ризик) на кривата на принос;

сс. „Ризик којшто произлегува од опциите“ е ризикот на каматните стапки којшто произлегува од опцијата поврзана со каматочувствителната позиција заради која банката или клиентот можат да го променат износот или времето на настанување на паричниот тек од таа позиција, без разлика дали опцијата е дел од договорот за каматочувствителната позиција или е карактеристика на таа позиција. Опцијата може да биде автоматска опција или опција поврзана со однесувањето;

dd. „Стабилни депозити без рочност“ се депозитите без рочност за кои постои голема веројатност дека нема да се повлечат, имајќи ги предвид каматните стапки коишто преовладуваат на пазарот;

ее. „Стапка на пренос“ (англ. pass-through rate) е промената на каматната стапка на депозитите без рочност од страна на банката во услови на раст на пазарните каматни стапки, заради задржување на нивото на стабилните депозити без рочност, имајќи ги предвид следниве елементи:

1. моменталното ниво на каматни стапки, како и разликата помеѓу стапката којашто ја нуди банката и пазарната каматна стапка, стапката којашто се нуди од страна на другите учесници на пазарот, географската позиција на банката и демографските и другите значајни податоци за клиентите на банката,

2. постоењето мала веројатност од промена на каматната стапка на основната компонента на стабилните депозити без рочност, дури и во услови на значителни промени на каматните стапки на пазарот;

ff. „Статичен биланс на состојба“ (англ. constant balance sheet) е билансот на состојба во чии рамки на постојните билансни и вонбилансни позиции од портфолиото на банкарски активности веројатно ќе им се продолжи рокот на достасување на датумот на прецена или ќе се заменат со нови позиции со споредливи карактеристики во однос на износот и датумот на прецена, со што билансот се одржува на исто ниво и со иста структура;

- За сè што не е дефинирано со оваа одлука, соодветно се применува значењето на термините утврдено со Законот за банките и со подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.

Прилозите бр. 1, 2 и 3 се составен дел на оваа одлука.

3. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ НА КАМАТНИТЕ СТАПКИ ВО ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ

Општи барања

- Управувањето со ризикот на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности (во понатамошниот текст: РКС) е дел од целокупниот систем на банката за управување со ризиците и ги исполнува барањата за управување со ризиците определени со Законот за банките и регулативата на Народната банка за методологијата за управување со ризиците.

- Банката којашто е предмет на консолидирана супервизија е должна да управува со РКС на поединечна и на консолидирана основа и да обезбеди почитување на одредбите на оваа одлука од страна на сите членки на банкарската група.

- Во рамките на документот за прифатливото ниво на ризик, банката ги поставува квалитативните и/или квантитативните показатели (индикатори) за изложеноста на РКС и нивните прагови и интерни лимити во однос на економската вредност на капиталот и нето каматниот приход на банката.

Во зависност од финансиските активности што ги врши банката и нејзиниот деловен модел, праговите и интерните лимити од ставот 1 од оваа точка може да се однесуваат на одделни портфолија, видови позиции или извори на РКС. Банката којашто е значајно изложена на ризикот од рочна неусогласеност, основниот ризик и/или ризикот којшто произлегува од опциите е должна да утврди прагови и интерни лимити за квалитативните и/или квантитативните показатели (индикатори) за секоја од овие поткатегории РКС.

При утврдувањето на прифатливото ниво на РКС во однос на промената на нето каматниот приход, покрај влијанието на каматните приходи и расходи, банката треба да го земе предвид и влијанието на промените во пазарната вредност на инструментите, без разлика дали тие се прикажуваат преку добивката или загубата или директно преку капиталот.

Банката треба да го земе предвид и влијанието на вградените опции на каматочувствителните позиции, при различните сценаријата на каматен шок, како и потенцијалното влијание на дериватите.

- Банката е должна да воспостави и да применува политика за управување со РКС и/или други интерни акти за идентификување, мерење, контрола или намалување и следење на РКС (правила, процедури и слично), со кои најмалку се дефинираат:

- надлежностите на одделните органи на банката во управувањето со РКС и начинот и обемот на известување на органите на банката вклучени во управувањето со ризиците;

- начинот на идентификување на позициите коишто се дел од портфолиото на банкарски активности;

- инструментите за заштита на изложеноста на РКС;

- методите за мерење на РКС;

- начинот на избор и ажурирање на стрес-сценаријата што се користат за мерење на РКС;

- начинот на потврдување на методите што ги користи банката за мерење на РКС, вклучително и на претпоставките на кои се засноваат тие методи, особено доколку банката користи интерни модели, во согласност со главата IV од оваа одлука;

- постапката за воведување нов производ или услуга од аспект на нивното влијание врз изложеноста на РКС.

Банката е должна да ја утврдува потребата за ажурирање на политиката и интерните акти од ставот 1 од оваа точка на редовна основа, а најмалку еднаш годишно, и доколку утврди дека е потребно, соодветно да ги ажурира.

Мерење на РКС

- Банката ја мери изложеноста на РКС преку утврдување на влијанието врз економската вредност на капиталот и врз нето каматниот приход, поточно:

- го мери влијанието врз економската вредност на капиталот преку примена на интерни модели во согласност со главата IV од оваа одлука (во понатамошниот текст: интерни модели) или преку примена на стандардната методологија од главата V од оваа одлука (во понатамошниот текст: стандардната методологија);

- го мери влијанието врз нето каматниот приход преку примена на интерни модели.

За потребите на мерењето на изложеноста на РКС од ставот 1 од оваа точка, банката ги зема предвид сите каматочувствителни позиции во сите значајни валути коишто се дел од портфолиото на банкарски активности.

Кога банката користи модели за процена на искористувањето на опцијата поврзана со каматочувствителната позиција од страна на клиентите за потребите на мерењето на изложеноста на РКС, таа е должна во целост да ја разбира методологијата и добиените резултати, како и соодветно да ги документира користените претпоставки.

- Банката е должна да ја извести Народната банка за методот којшто ќе го користи за мерење на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот, вклучително и за случаите кога банката ќе одлучи да го промени методот на мерење на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот, при што ги наведува и причините поради кои го променила методот.

Банката којашто користи интерни модели за мерење на влијанието на РКС, должна е да ја извести Народната банка за основните елементи и претпоставки коишто ќе ги користи, имајќи ги предвид барањата од главата IV од оваа одлука.

Рокот за известување на Народната банка од ставовите 1 и 2 од оваа точка е 30 дена по почетокот на примената или по промената на методот за мерење на РКС.

- Народната банка може да побара од банката што користи интерен модел за мерење на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот да користи стандардна методологија, доколку утврди дека интерниот модел не е соодветен за потребите на управувањето со РКС.

Интерниот модел за мерење на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот се смета за несоодветен доколку Народната банка оцени дека:

6. моделот не ги покрива сите поткатегории РКС (ризикот од рочна неусогласеност, основниот ризик и ризикот којшто произлегува од опциите) и/или мерењето на РКС не ги опфаќа во целост ризиците поврзани со каматочувствителните позиции, особено оние коишто имаат значајно влијание врз изложеноста на РКС (пр. депозитите без рочност, кредитите со можност за предвремена отплата, автоматските опции и слично);

7. не се зададени соодветни вредности на одделните елементи на моделот, не се спроведува независно потврдување на нивната соодветност и реалност на редовна основа и/или не е обезбедена соодветна документираност на моделот, во согласност со големината, природата и сложеноста на деловниот модел на банката.

- Банката од точката 11 од оваа одлука од која Народната банка побарала користење стандардна методологија е должна да почне да го користи на стандардната методологија за мерење на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот, во рок од три месеци по добивањето на известувањето од Народната банка со кое се бара промената на методот.

Барањето од точката 10 од оваа одлука не се однесува на банката од ставот 1 од оваа точка.

Информативен систем (систем за известување)

- Системот за известување на банката во однос на изложеноста на и управувањето со РКС треба да одговара на обемот и сложеноста на финансиските активности што ги врши и на нејзиниот профил на ризичност и треба да обезбеди:

- податоци за сите поткатегории РКС (ризикот од рочна неусогласеност, основниот ризик и ризикот којшто произлегува од опциите);

- податоци за датумот на следната промена на каматната стапка и видот на каматната стапка или референтната каматна стапка, како и податоци за опциите поврзани со одделните позиции (вклучувајќи и можност за предвремена отплата на кредитите или за повлекување на депозитите) и надоместоците поврзани со користењето на тие опции;
- целосно и јасно евидентирање на сите позиции поврзани со одделните поткатегории РКС;
- соодветна флексибилност за вклучување разумен број сценарија на шокови на каматните стапки (каматни шокови) за потребите на мерење на РКС;
- мерење, оценување и следење на придонесот на поединечните трансакции во вкупната изложеност;
- задоволителна приспособливост за примена на ограничувањата коишто може да ги побара Народната банка, во согласност со оваа одлука.
- Банката е должна да обезбеди редовно известување на соодветните организациски единици и органи во банката надлежни за управување со ризиците, најмалку на квартална основа, за следново:
 - изложеноста на банката на РКС на збирна основа, вклучително и информации за изложеноста на ризикот од рочна неусогласеност, основниот ризик и ризикот којшто произлегува од опциите. Извештаите треба да содржат објаснувања за сите средства, обврски, парични текови и стратегии коишто влијаат врз нивото на РКС;
 - усогласеноста со политиките и воспоставените интерни лимити;
 - влијанието на дериватите врз мерењето на РКС;
 - влијанието на инструментите коишто се мерат по објективна вредност врз мерењето на РКС;
- резултатите од спроведените сценарија на каматните шокови и оцената на чувствителноста на главните претпоставки и параметри користени во тие сценарија;
- резиме од наодите на службата за внатрешна ревизија, друштвото за ревизија и/или други надворешни лица, доколку е применливо.

Организациска поставеност

- Во рамките на организациската поставеност за управување со ризиците во согласност со регулативата на Народната банка за управување со ризиците, банката треба да обезбеди соодветно сознание за природата и нивото на изложеност на банката на РКС, како и за поврзаноста на управувањето со РКС со пазарниот, ликвидносниот, кредитниот и оперативниот ризик на кои е изложена таа.
 - Лицето или организациската единица надлежни за управување со ризиците (функција за управување со ризиците) обезбедуваат соодветна примена на методите за мерење на РКС, имајќи ги предвид одредбите на оваа одлука, и воспоставуваат соодветни процедури за редовно ажурирање на стрес-сценаријата што ги користи банката за потребите на мерењето на РКС и на претпоставките на кои се засноваат тие сценарија.
 - Службата за внатрешна ревизија на банката е должна да врши ревизија на управувањето со РКС, во согласност со годишниот план на внатрешна ревизија.
- Во ревизијата од ставот 1 од оваа точка се вклучува и оценка на методите што ги користи банката за мерење на РКС.

Капитал потребен за покривање на РКС

- Во согласност со барањата на регулативата на Народната банка за управување со ризиците, банката е должна да утврди интерен капитал за покривање на РКС, доколку го идентификува РКС како материјален ризик.

- При утврдувањето на интерниот капитал за покривање на РКС банката треба да ги има предвид најмалку:

- висината на промената на економската вредност на капиталот и/или на нето каматниот приход, утврдена во согласност со оваа одлука;

- висината на интерните лимити за изложеноста на РКС и дали изложеноста на банката на РКС, мерена во согласност со оваа одлука, е блиску до достигнувањето на тие лимити на датумот на утврдување на интерниот капитал;

- ефикасноста и очекуваните трошоци за користење соодветни инструменти за заштита на изложеноста на РКС;

- влијанието на неусогласеноста на позициите во различни валути врз економската вредност на капиталот и/или нето каматниот приход;

- резултатите од стрес-тестирањето спроведено за потребите на капиталот потребен за покривање на РКС, при што се имаат предвид барањата од ставот 2 од оваа точка.

При стрес-тестирањето на изложеноста на РКС за потребите на утврдување на капиталот потребен за покривање на РКС, банката е должна да ги има предвид и резултатите на обратните стрес-тестови со цел да:

- ги утврди сценаријата на каматните шокови коишто би имале сериозно негативно влијание врз економската вредност на капиталот и/или врз нето каматниот приход, заради промени во пазарната вредност на одделните каматочувствителни позиции;

- ја тестира соодветноста на инструментите за заштита од РКС;

- го утврди можното однесување на клиентите, особено во однос на позициите во кои се вградени опции.

4. ИНТЕРНИ МОДЕЛИ ЗА МЕРЕЊЕ НА РКС

Општи барања

- Банката којашто користи интерен модел за мерење на РКС треба да обезбеди моделот да ги опфати сите поткатегории РКС и да овозможи утврдување на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот и врз нето каматниот приход на банката. Банката треба да ги има предвид разликите помеѓу двата пристапа во однос на:

a. Резултатите од мерењето:

- преку влијанието врз економската вредност на капиталот се утврдува промената во нето сегашната вредност на каматочувствителната актива и пасива на банката коишто се дел од портфолиото на банкарски активности,

- преку влијанието врз нето каматниот приход се утврдува промената во профитабилноста на банката во соодветниот временски период, којашто може да има влијание врз идните нивоа на капиталот на банката;

b. Временскиот период:

- преку влијанието врз економската вредност на капиталот се утврдува промената во вредноста на каматочувствителните позиции во текот на преостанатиот животен век, односно до датумот на нивното достасување,

- преку влијанието врз нето каматниот приход се утврдува влијанието врз промената на приходите и расходите на банката на краток или на среден рок, но не и на долг рок.

- Интерниот модел на банката треба да опфати мерење на изложеностите на РКС за секоја значајна валута. Моделот на банката може да даде и претпоставки за поврзаноста (корелацијата) помеѓу изложеностите на РКС во различни валути, што треба да биде поткрепено со соодветна документација за ефектите од овој вид претпоставки.

- Моделот треба да се заснова на точни податоци коишто се значајни за деловниот модел и за профилот на ризичност на банката и коишто треба да бидат поткрепени со соодветна документација. Покрај барањата од точката 13 од оваа одлука, за потребите на моделот, системот на известување на банката треба да овозможи:

- автоматско добивање на податоците, со цел да се избегнат административни или технички грешки;

- периодично тестирање на мапирањето на податоците за потребите на моделот;

- усогласена примена на критериумите за распоредување на номиналните парични текови во соодветните рочни блокови;

- можност за паралелно утврдување на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот и врз нето каматниот приход на банката.

Известувањето од точката 14 од оваа одлука треба да содржи и информации и податоци за:

- главните претпоставки коишто се користат, а особено во однос на карактеристиките на депозитите без рочност, кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвремено повлекување, преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка (одобрени кредитни линии) по значајни валути;

- влијанието на главните претпоставки врз мерењето на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот и врз нето каматниот приход, вклучувајќи ги промените во претпоставките за различните сценарија на каматните шокови.

- При утврдување на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот се врши дисконтирање на номиналните парични текови од каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности на банката, тргнувајќи од претпоставката за биланс на состојба без замена, што подразбира дека на постојните билансни и вонбилансни позиции од портфолиото на банкарски активности не им се продолжува рокот на достасување на датумот на преоцена и не се заменуваат со нови позиции.

- При утврдувањето на влијанието на РКС врз нето каматниот приход се врши проекција на каматните приходи и расходи тргнувајќи од претпоставките за:

- статичен биланс на состојба на банката, односно од повторно обновување / заменување на постоечките позиции од портфолиото на банкарски активности со позиции во ист износ, рок на достасување / промена на каматната стапка и валута, во временски период од најмалку една година, и

- динамичен биланс на состојба, односно при проекцијата на каматните приходи и расходи се земаат предвид деловните очекувања во однос на идните движења кај билансните и вонбилансните позиции од портфолиото на банкарски активности.

- При утврдувањето на влијанието на РКС врз основа на двата пристапа од точката 20 од оваа одлука, банката врши распоредување на номиналните парични текови од каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности во соодветни рочни блокови, при што распоредувањето го врши за секоја значајна валута, за основното сценарио и за секое од сценаријата на каматните шокови од точката 26 од оваа одлука.

За потребите на утврдувањето на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот, банката ги распоредува позициите од ставот 1 од ова точка во соодветни рочни блокови, според преостанатата рочност до датумот на преоцена.

За потребите на утврдувањето на влијанието на РКС врз нето каматниот приход, банката ги распоредува позициите од ставот 1 од оваа точка во соодветни рочни блокови, според преостанатата рочност до датумот на преоцена и според периодот на преоцена од договорот.

- Банката ги користи сценаријата на каматни шокови од точката 64 на оваа одлука имајќи ги предвид историските или хипотетичките промени на каматните стапки коишто таа ги користи за потребите на управувањето со РСК или за потребите на процесот на утврдување на интерниот капитал.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, при утврдувањето на влијанието на промената на каматните стапки врз нето каматниот приход, банката ги користи сценаријата на каматни шокови од точката 64 алинеи 1 и 2 од оваа одлука.

Сценаријата што ги користи банката треба да бидат соодветно приспособени на секоја значајна валута за која се мери изложеноста на РКС.

Народната банка може да побара од банката да користи и други видови сценарија на каматни шокови, покрај сценаријата од ставовите 1 и 2 на оваа точка.

- Банката којашто користи интересен модел за мерење на РКС ја утврдува промената на економската вредност на капиталот, односно промената на нето каматниот приход за секое сценарио на каматен шок. При утврдувањето на промената на економската вредност на капиталот, односно промената на нето каматниот приход, банката ја зема предвид и вредноста на автоматските опции.

При утврдувањето на влијанието на РКС врз промената на економската вредност на капиталот, банката може да ги следи правилата од главата X од оваа одлука, при што задолжително ги применува одредбите од точката 85 од оваа одлука во однос на вклучувањето на негативните, односно позитивните промени на економската вредност на капиталот.

За сценариото на каматен шок во кое промената на економската вредност на капиталот, односно промената на нето каматниот приход од ставот 1 од оваа точка има најголема негативна вредност, банката утврдува сооднос меѓу таа промена и нејзиниот основен капитал.

Банката е должна да достави предлог-мерки за намалување на соодносот од ставот 3 на оваа точка до Народната банка, во рок од три работни дена, доколку тој надмине:

- 15%, кога соодносот се утврдува помеѓу промената на економската вредност на капиталот и основниот капитал;

- 5%, кога соодносот се утврдува помеѓу промената на нето каматниот приход и основниот капитал.

Извршниот одбор може да ги прифати мерките предложени од банката и да ја задолжи да ги спроведе или да ѝ наложи на банката поинакви мерки и рокови за намалување на соодносот од ставот 4 на оваа точка.

Претпоставки за искористување на опциите

- Интерниот модел на банката може да содржи претпоставки во однос на очекувањата за искористување на опциите содржани во одредени категории каматочувствителни позиции од портфолиото на банкарски активности. Притоа, интерниот модел треба да предвиди различен третман помеѓу автоматските опции и опциите поврзани со однесувањето. Кај позициите со автоматски опции, банката претпоставува дека користењето на опцијата зависи единствено од финансискиот интерес за извршување на опцијата условено од очекувањата на имателот на опцијата за пазарните движења. Кај позициите со опции

поврзани со однесувањето, банката треба да спроведе детална анализа на користењето на овој вид опции и начинот на однесување на имателите на овој вид опции во минатото, имајќи ги предвид одредбите од точката 29 од оваа одлука.

Банката е должна да обезбеди соодветна документираност на претпоставките вклучени во моделот, како и на начинот на утврдување на потребата за нивно ревидирање.

- Претпоставките во однос на износот и рочноста на каматочувствителните позиции кај кои постојат опции поврзани со однесувањето треба да се однесуваат особено на:

- депозитите без рочност, во согласност со точката 30 од оваа одлука;
- малите кредити со фиксни каматни стапки со можност за предвремена отплата, во согласност со точката 31 од оваа одлука;
- орочените мали депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвремено повлекување, во согласност со точката 32 од оваа одлука;
- преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити (одобрени кредитни линии), во согласност со точката 33 од оваа одлука.

Претпоставките од ставот 1 од оваа точка треба да бидат логични и во согласност со историските податоци и искуството на банката. Притоа, банката треба да ги има предвид сите други фактори коишто можат да имаат влијание врз одлуката за искористување на опцијата поврзана со однесувањето од страна на клиентот, а коишто зависат од карактеристиките на одделните категории каматочувствителни позиции од ставот 1 од оваа точка.

- При утврдувањето на претпоставките поврзани со депозитите без рочност, банката поаѓа од карактеристиките на својата депозитна база со цел да го утврди износот на стабилните депозити. Банката треба да ги има предвид следниве фактори коишто можат да имаат влијание врз одлуката за искористување на опцијата од страна на клиентот: карактеристиките на клиентот, видот на депозитот, моменталното ниво на каматни стапки, брзината на реакција на клиентот на промените на каматните стапки на пазарот, конкуренцијата на пазарот, географската локација и слично.

За потребите на утврдувањето на преостанатата рочност до датумот на преоцена на стабилните депозити без рочност, банката поаѓа од податоците со кои располага за движењето на одделните видови стабилни депозити без рочност за секоја значајна валута и за очекуваните номинални парични текови врз основа на овие депозити по одделни рочни блокови. Просечната пондерирана рочност на одделните видови стабилни депозити за секоја значајна валута не смее да ги надмине ограничувањата од точката 48 став 1 од оваа одлука.

- При утврдувањето на претпоставките поврзани со малите кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, банката поаѓа од природата на ризикот од предвремена отплата што постои кај овие кредити, односно од историските податоци за предвремена отплата на малите кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата. Врз основа на овие податоци, банката утврдува годишна стапка на предвремена отплата како показател за просечната брзина на предвремена отплата на малите кредити од секое портфолио.

Банката треба да ги има предвид следниве фактори коишто можат да имаат влијание врз одлуката за искористување на опцијата од страна на клиентот: големината на кредитот, висината на показателот ЛТВ, карактеристиките на клиентот, висината на договорната каматна стапка, договорната и преостанатата рочност, географската локација, како и други податоци за пазарните и макроекономските движења (берзански индекси, стапка на невработеност, стапка на БДП, стапка на инфлација, цени на недвижности и слично). Притоа, при утврдувањето на овие претпоставки, банката ги зема предвид и

надоместоците што банката ги наплаќа како казна за предвремената отплата (во понатамошниот текст: парична казна) или други договорни одредби коишто можат да ја ограничат или забрзаат предвремената отплата, доколку е применливо.

- При утврдувањето на претпоставките поврзани со орочените мали депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување, банката поаѓа од природата на ризикот од предвременото повлекување што постои кај овие депозити, односно од историските податоци за предвременно повлекување на малите депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување. Врз основа на овие податоци, банката утврдува стапка на предвременно повлекување како показател за просечната брзина на предвременото повлекување на малите депозити од секое портфолио.

Банката треба да ги има предвид следниве фактори коишто можат да имаат влијание врз одлуката за искористување на опцијата од страна на клиентот: големината на депозитот, карактеристиките на клиентот, договорната каматна стапка, сезонските фактори, договорната и преостанатата рочност, географската локација, конкуренцијата на пазарот, како и други податоци за пазарните и макроекономските движења (берзански индекси, стапка на невработеност, стапка на БДП, стапка на инфлација, цени на недвижности и слично). Исто така, при утврдувањето на овие претпоставки, банката ја зема предвид и паричната казна за предвременно повлекување или други договорни одредби коишто можат да го ограничат или да го забрзаат предвременото повлекување, доколку е применливо.

- При утврдувањето на претпоставките поврзани со преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити, банката треба да ги има предвид следниве фактори коишто можат да имаат влијание врз одлуката за искористување на опцијата од страна на клиентот: карактеристиките на клиентот, географската локација, конкуренцијата на пазарот, деловниот однос на клиентот со банката во однос на бројот и видот на производи и услуги што ги користи од банката, преостанатата рочност на преземената вонбилансна обврска, сезонските фактори и слично.

- При утврдувањето на претпоставките во однос на каматочувствителните позиции кај кои постојат автоматските опции треба да се земат предвид податоците со кои располага банката за промените на каматните стапки кај позиции со слични карактеристики и рочност, врз основа на што банката утврдува дали и кога клиентот би ја искористил автоматската опција во одделните сценарија на каматни шокови, што би предизвикало промена на договорните номинални парични текови.

Банката е должна да ја утврди вредноста на автоматската опција за секое сценарио и валута, поединечно, и соодветно да ја вклучи при утврдувањето на промената на економската вредност на капиталот, односно на промената на нето каматниот приход. При утврдувањето на оваа вредност, банката може да ги има предвид одредбите од главата IX од оваа одлука.

Управување со моделот

- Банката е должна, во интерните акти од точката 8 од оваа одлука, да го пропише процесот на развој и примена на интерниот модел, што вклучува и дефинирање на:

(1) начинот на утврдување на влијанието на РКС врз промената на економската вредност на капиталот и на промената на нето каматниот приход;

(2) надлежните организациски единици / лица или одбори за одобрување и/или следење на моделот, вклучително и за одобрување на неговите промени;

(3) начинот на потврдување на интерниот модел пред неговото одобрување и на редовна основа, во согласност со точката 37 од оваа одлука;

(4) начинот на користење на резултатите добиени со интерниот модел во управувањето со ризиците во банката, а особено во процесот на утврдување на интерниот капитал за покривање на ризиците.

- Во случаите кога управниот одбор на банката не е надлежен за одобрување на моделот, банката треба да обезбеди задолжително известување на управниот одбор за елементите на моделот, пред неговото одобрување.

Покрај известувањето од ставот 1 од оваа точка, управниот одбор треба да биде навремено информиран за добиените резултати, резултатите од потврдувањето на моделот од точката 37 од оваа одлука и за препораките за неговото унапредување.

Управниот одбор соодветно ги вклучува резултатите од интерниот модел во управувањето со ризиците во банката, а особено во процесот за утврдување на интерниот капитал за покривање на ризиците.

- Потврдувањето на интерниот модел подразбира:

- прегледување и потврдување на соодветноста на влезните податоци и претпоставки од аспект на деловниот модел и профилот на ризичност на банката,

- тестирање на претпоставките коишто се користат во моделот,

- потврдување на соодветноста на сценаријата на каматните шокови,

- оценка на експертските мислења или оценки користени во моделот,

- споредба на добиените резултати со соодветни референтни вредности.

Потврдувањето од ставот 1 од оваа точка го врши организациска единица од банката којашто не била вклучена во развивањето на моделот или надворешно лице коешто не било вклучено во развивањето на моделот.

Доколку моделот е развиен и/или потврден од надворешно лице, вклучително и од лице коешто е дел од иста група со банката, банката е должна да обезбеди вработените целосно да го разберат моделот и сите негови претпоставки, да располага со соодветната документација за користење на моделот, да обезбеди негово соодветно вклучување во целокупниот систем за управување со ризиците и да обезбеди негово потврдување и тестирање во согласност со оваа одлука.

5. СТАНДАРДНА МЕТОДОЛОГИЈА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВЛИЈАНИЕТО НА РКС ВРЗ ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА КАПИТАЛОТ

- Стандардната методологија за мерење на изложеноста на РКС подразбира утврдување на влијанието на РКС врз економската вредност на капиталот и се состои од следниве чекори:

○ утврдување на позициите од портфолиото на банкарски активности;

○ распоредување на номиналните парични текови од позициите во портфолиото на банкарски активности во соодветните рочни блокови за секоја значајна валута за основното сценарио, во согласност со главата VI од оваа одлука;

○ распоредување на позициите од портфолиото на банкарски активности во соодветните рочни блокови за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, во согласност со главата VII од оваа одлука;

○ утврдување дисконтен фактор за секој рочен блок, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, во согласност со главата VIII од оваа одлука;

○ утврдување додаток на промената на економската вредност на капиталот за автоматските опции, во согласност со главата IX од оваа одлука;

○ утврдување на промената на економската вредност на капиталот, во согласност со главата X од оваа одлука.

6. РАСПОРЕДУВАЊЕ НА НОМИНАЛНИТЕ ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ВО СООДВЕТНИТЕ РОЧНИ БЛОКОВИ ЗА ОСНОВНОТО СЦЕНАРИО

- Банката ги распоредува номиналните парични текови коишто произлегуваат од каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности за секоја значајна валута во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, според нивната преостаната рочност до датумот на преоцена, и тоа:

- за каматочувствителните позиции со фиксна каматна стапка, во согласност со точката 40 на оваа одлука;

- за каматочувствителните позиции со променлива каматна стапка, во согласност со точката 41 на оваа одлука;

- за депозитите без рочност, во согласност со точките од 42 до 48 на оваа одлука;

- за кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, во согласност со точките од 49 до 52 на оваа одлука;

- за орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување, во согласност со точките од 53 до 57 на оваа одлука;

- за дериватите коишто немаат вградени опции, во согласност со точките 58, 59 и 60 на оваа одлука, и

- за нефункционалните кредитни изложености и за преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити, во согласност со точките 61 и 62 на оваа одлука.

Номиналните парични текови од каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности коишто имаат третман на автоматски опции се распоредуваат во согласност со правилата од ставот 1 од оваа точка, при што не се зема предвид влијанието на автоматските опции врз паричните текови според нивната преостаната рочност до датумот на преоцена, но за нив банката треба да утврди додаток на промената на економската вредност на капиталот, во согласност со главата IX од оваа одлука.

Номиналните парични текови од каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности коишто имаат третман на опции на однесување се распоредуваат во согласност со правилата од ставот 1 од оваа точка, при што се зема предвид влијанието на опциите на однесување врз паричните текови според нивната преостаната рочност до датумот на преоцена.

Каматочувствителни позиции со фиксна каматна стапка

- Номиналните парични текови врз основа на главницата и каматата на каматочувствителните позиции со фиксна каматна стапка се распоредуваат во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука според нивната преостаната рочност до датумот на преоцена.

Каматочувствителни позиции со променлива каматна стапка

- Номиналните парични текови врз основа на главницата и каматата на каматочувствителните позиции со променлива каматна стапка се распоредуваат во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука според нивната преостаната рочност до датумот на преоцена.

Депозити без рочност

- Банката ги распоредува номиналните парични текови од депозитите без рочност преку примена на следниве правила:

1. депозитите без рочност се класифицираат во зависност од видот на депозитот и депонентот, во согласност со точката 43 на оваа одлука;

2. одделните видови депозити без рочност се делат на стабилни и нестабилни депозити без рочност, во согласност со точката 44 од оваа одлука;

3. се утврдува износот на основната и на променливата компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност за секоја значајна валута, во согласност со точките 45 или 46 на оваа одлука, имајќи ги предвид ограничувањата од точката 47 на оваа одлука;

4. номиналните парични текови врз основа на депозитите без рочност за секоја значајна валута се распоредуваат во соодветните рочни блокови, во согласност со точката 48 од оваа одлука.

- Во зависност од видот на депозитот и депонентот, банката е должна да ги класифицира депозитите без рочност на:

a. Мали депозити без рочност, коишто се делат на:

- мали трансакциски депозити,
- останати мали депозити;

b. Останати депозити без рочност, коишто се делат на:

- депозити на финансиските правни лица,
- депозити на нефинансиските правни лица.

- Банката е должна да ги подели депозитите од точката 43 потточка 43.1 и потточка 43.2 алинеја 2 на оваа одлука на стабилни и нестабилни депозити без рочност, користејќи интерна серија историски податоци за промените во износот на стабилните и нестабилните депозити, најмалку за период од претходните 10 години.

Периодот од ставот 1 од оваа точка може да биде и пократок во исклучителни случаи, кога банката е должна да ја користи серијата на податоци којашто ја има на располагање и соодветно да ја образложи.

- Банката е должна да го утврди износот на основната и на променливата компонента на одделните видови стабилни депозити од точката 44 на оваа одлука, при што променливата компонента се добива како производ на вкупниот износ на одделните видови стабилни депозити и стапката на пренос за соодветниот вид стабилни депозити.

Разликата помеѓу вкупниот износ на одделните видови стабилни депозити без рочност и променливата компонента на тие видови стабилни депозити без рочност ја претставува основната компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност.

Доколку вкупниот износ на депозитите без рочност е помал од 2% од вкупниот износ на каматочувствителна пасива од портфолиото на банкарски активности, овие депозити имаат третман на променлива компонента на стабилните депозити без рочност.

- По исклучок на точката 45 од оваа одлука, банката којашто не е идентификувана како системски значајна банка во согласност со регулативата на Народната банка за идентификување системски значајни банки може да не утврди стапка на пренос за соодветниот вид стабилни депозити, при што износот на основната компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност изнесува:

- 69,23% за малите трансакциски депозити,
- 53,85% за останатите мали депозити,
- 38,46% за останатите депозити без рочност на нефинансиските правни лица;

Разликата помеѓу вкупниот износ на одделните видови стабилни депозити без рочност и соодветните износи од ставот 1 од оваа точка се вклучува во променливата компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност.

- Износот на основната компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност од точката 45 на оваа одлука не смее да надмине:

- 90% за малите трансакциски депозити;
- 70% за останатите мали депозити;
- 50% за останатите депозити без рочност на нефинансиските правни лица.

Остатокот од износот којшто ги надминува ограничувањата од ставот 1 од оваа точка се вклучува во променливата компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност.

- Банката ги распоредува номиналните парични текови од основната компонента на одделните видови стабилни депозити без рочност во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, врз основа на интерна серија податоци за движењето на овие депозити, при што просечната пондерирана рочност на основната компонента на одделните видови стабилни депозити не смее да биде подолга од:

- 5 години за малите трансакциски депозити;
- 4,5 години за останатите мали депозити, и
- 4 години за останатите депозити без рочност на нефинансиските правни лица.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, банката од точката 46 од оваа одлука ги распоредува номиналните парични текови од одделните видови стабилни депозити без рочност во соодветните рочни блокови, во согласност со прилогот бр. 3 табела бр. 1 на оваа одлука.

Нестабилните депозити без рочност и променливата компонента на стабилните депозитите без рочност се распоредуваат во рочниот блок „преку ноќ“.

Останатите депозити без рочност на финансиските правни лица од точката 43 потточка 43.2 алинеја 1 на оваа одлука се распоредуваат во рочниот блок „преку ноќ“.

Кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата

- Банката ги распоредува номиналните парични текови од кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата во согласност со точките 50, 51 и 52 од оваа одлука доколку станува збор за:

- мали кредити со фиксна каматна стапка кај кои е предвидена можност за предвремена отплата, без парична казна или со парична казна за предвремената отплата којашто клиентот ќе треба да ја плати само во случај на отплата над определен износ на кредитот, и
- вложувања во хартии од вредност коишто се издадени врз основа на мали кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, при што издавачот на тие хартии од вредност нема обврска да ги замени кредитите во случај на нивна предвремена отплата.

Останатите кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата коишто не ги исполнуваат условите од ставот 1 од оваа точка имаат третман на инструменти со фиксна каматна стапка и се распоредуваат во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, во согласност со точката 40 од оваа одлука.

Кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата на клиентите правни лица имаат третман на автоматска опција и за нив, покрај распоредувањето во согласност со ставот 2 од оваа точка, банката треба да утврди и додаток на промената на економската вредност на капиталот, во согласност со главата IX од оваа одлука.

- Банката ги распоредува номиналните парични текови од кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата од точката 49 став 1 од оваа одлука преку примена на следниве правила:

– се утврдува годишна просечна стапка на предвремена отплата за кредитите од секое хомогено портфолио со фиксна каматна стапка за секоја значајна валута, во согласност со точката 51 од оваа одлука;

– се утврдува очекуваниот износ на предвремена отплата на кредитите со фиксна каматна стапка за секој рочен блок и за секоја значајна валута, во согласност со точката 52 од оваа одлука;

– номиналните парични текови врз основа на кредитите со фиксна каматна стапка за секоја значајна валута, коригирани за очекуваниот износ на предвремена отплата на кредитите со фиксна каматна стапка за секој рочен блок и за секоја значајна валута, се распоредуваат во соодветниот рочен блок од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, во согласност со преостанатата рочноост до датумот на преоцена.

- Банката е должна да утврди и доследно да применува годишна просечна стапка на предвремената отплата за секое хомогено портфолио на кредити со фиксна каматна стапка за секоја значајна валута, врз основа на интерна серија податоци за предвремена отплата, како и врз основа на каматните стапки коишто преовладуваат на пазарот.

Годишната просечна стапка на предвремена отплата од ставот 1 од оваа точка може да биде еднаква на 0%, доколку вкупниот износ на позициите од точката 49 став 1 од оваа одлука е помал од 5% од вкупната каматочувствителна актива којашто е дел од портфолиото на банкарски активности.

- За секој рочен блок, банката утврдува очекуван износ на предвремена отплата на кредитите со фиксна каматна стапка за тој рочен блок како производ на:

– износот на кредитите којшто достасува во следните рочни блокови по рочниот блок за кој се утврдува очекуваниот износ на предвремена отплата, намален за износот на кредитите за кој се очекува дека ќе биде предвременно отплатен од секој од тие рочни блокови во рочните блокови коишто му претходат на рочниот блок за кој се утврдува очекуваниот износ на предвремена отплата и

– годишната просечна стапка на предвремена отплата помножена со должината на траење на соодветниот рочен блок за кој се утврдува очекуваниот износ на предвремена отплата од прилогот бр. 1, табела бр. 1, колона бр. 4 на оваа одлука.

Очекуваниот износ на предвременно отплатени кредити од ставот 1 од оваа точка се намалува за износот на кредитите од соодветниот рочен блок за кој се очекува дека ќе биде отплатен во претходните рочни блокови.

Орочени депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување

- Номиналните парични текови од орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување коишто ги исполнуваат условите за мал депозит и кај кои не е предвидена парична казна или е предвидена парична казна за предвременото повлекување којашто е помала од загубената камата за периодот меѓу датумот на

повлекување на средствата и датумот на достасување на депозитот, зголемена за дополнителен износ на казна за предвременото повлекување на депозитот, банката ги распоредува во согласност со точките 54, 55, 56 и 57 од оваа одлука.

Останатите орочени депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување коишто не ги исполнуваат условите од ставот 1 од оваа точка имаат третман на инструмент со фиксна каматна стапка и се распоредуваат во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, во согласност со точката 40 од оваа одлука.

Орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување на депонентите правни лица без парична казна или со парична казна која што е помала од загубената камата за периодот меѓу датумот на повлекување на средствата и датумот на достасување на депозитот, зголемена за дополнителен износ на казна за предвременото повлекување на депозитот, имаат третман на автоматска опција и за нив, покрај распоредувањето во согласност со ставот 2 од оваа точка, банката треба да утврди и додаток на промената на економската вредност на капиталот, во согласност со главата IX од оваа одлука.

- Банката ги распоредува номиналните парични текови од орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување од точката 53 став 1 од оваа одлука преку примена на следниве правила:

– се утврдува кумулативна стапка на предвременно повлекување за одделните хомогени портфолија на орочени мали депозити со фиксна каматна стапка за секоја значајна валута, во согласност со точката 55 на оваа одлука;

– се утврдува очекуван износ на предвременно повлекување на депозитите со фиксна каматна стапка за секој рочен блок и за секоја значајна валута, во согласност со точката 56 на оваа одлука, којшто се распоредува во согласност со точката 57 на оваа одлука;

– номиналните парични текови врз основа на депозитите со фиксна каматна стапка за секој рочен блок и за секоја значајна валута, намалени за очекуваниот износ на предвременно повлекување од точката 56 од оваа одлука, се распоредуваат во соодветниот рочен блок од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, во согласност со преостанатата рочност до датумот на преоцена.

- Банката е должна да утврди и доследно да применува кумулативна стапка на предвременно повлекување за секое хомогено портфолио на орочени депозити со фиксна каматна стапка за секоја значајна валута, врз основа на интерна серија историски податоци за предвременно повлекување, како и врз основа на каматните стапки коишто преовладуваат на пазарот.

Кумулативната стапка на предвременно повлекување од ставот 1 од оваа точка може да биде еднаква на 0%, доколку вкупниот износ на орочените депозити од точката 53 став 1 од оваа одлука е помал од 5% од каматочувствителната пасива која што е дел од портфолиото на банкарски активности.

- За секој рочен блок, банката утврдува очекуван износ на предвременно повлекување на орочените мали депозити со фиксна каматна стапка како производ на:

– износот на орочените мали депозити од соодветното хомогено портфолио со преостаната рочност до датумот на преоцена во тој рочен блок и

– кумулативната стапка на предвременно повлекување од точката 55 од оваа одлука.

- Збирот на очекуваните износи на предвременно повлекување на орочените мали депозити за секој рочен блок од точката 56 од оваа одлука се распоредува во рочниот блок „преку ноќ“.

Деривати без вградени опции

- Финансиските деривати коишто немаат вградени опции се распоредуваат во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука врз основа на преостанатата рочност до датумот на преоцена, при што посебно се прикажува номиналниот паричен тек од финансискиот дериват којшто банката треба да го добие (прилив на средства), а посебно номиналниот паричен тек којшто банката треба да го плати (одлив на средства).

- Меѓувалутните своп-договори за каматни стапки коишто вклучуваат размена на главница или камата во различни валути се прикажуваат одделно, според природата на паричниот тек (прилив / одлив) и според секоја валута.

- Банката ги прикажува каматните приходи и расходи од финансискиот дериват којшто се користи за заштита одвоено од приходите и расходите поврзани со позицијата што се заштитува со финансискиот дериват.

Нефункционални кредитни изложености и преземени вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка

- Банката чијашто стапка на нефункционалните кредитни изложености, утврдена во согласност со регулативата на Народната банка за методологијата за управување со кредитниот ризик е еднаква или повисока од 3%, е должна да го распореди очекуваниот износ на номиналните парични текови од нефункционалните кредитни изложености коригирани за износот на исправката на вредноста / очекуваната загуба, во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, според очекуваното време за наплата коешто банката го утврдува врз основа на интерна серија историски податоци за наплата на овој вид кредитни изложености.

- Банката чијашто преземени вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити надминуваат 2% од вкупната каматочувствителна актива којашто е дел од портфолиото на банкарски активности е должна да го утврди износот за којшто очекува дека ќе биде повлечен, врз основа на интерна серија историски податоци за повлекување на позициите со исти или слични карактеристики, имајќи ги предвид каматните стапки на пазарот.

Банката ги распоредува утврдените износи за коишто очекува дека ќе бидат повлечени во соодветните рочни блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука, имајќи го предвид очекуваниот период на повлекување и преостанатата рочност на износот за кој се очекува дека ќе биде повлечен до датумот на преоцена.

- За позициите врз основа на преземени вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка кон клиентите правни лица коишто имаат третман на автоматска опција, банката утврдува додаток на промената на економската вредност на капиталот за автоматските опции, во согласност со главата IX од оваа одлука.

7.РАСПОРЕДУВАЊЕ НА НОМИНАЛНИТЕ ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ВО СООДВЕТНИ РОЧНИ БЛОКОВИ ЗА СЕКОЕ СЦЕНАРИО НА КАМАТЕН ШОК

- Покрај распоредувањето на номиналните парични текови од позициите во портфолиото на банкарски активности за секоја значајна валута во основното сценарио, банката ги распоредува соодветните номинални парични текови за секоја значајна валута и за следниве шест вида сценарија на каматни шокови:

- шок на паралелен раст на каматните стапки којшто подразбира подеднакво зголемување на каматните стапки на кривата на принос кај сите рочности;
 - шок на паралелен пад на каматните стапки којшто подразбира подеднакво намалување на каматните стапки на кривата на принос кај сите рочности;
 - шок на исправање на кривата на принос којшто подразбира намалување на каматните стапки кај рочните блокови на долг рок и зголемување на каматните стапки кај рочните блокови на краток рок;
 - шок на заострување на кривата на принос којшто подразбира зголемување на каматните стапки кај рочните блокови на долг рок и намалување на каматните стапки кај рочните блокови на краток рок;
 - шок на раст на каматните стапки на краток рок којшто е поизразен кај рочните блокови на краток рок;
 - шок на пад на каматните стапки на краток рок којшто е поизразен кај рочните блокови на краток рок.
 - За потребите на распоредувањето на позициите во портфолиото на банкарски активности за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, банката врши приспособување на номиналните парични текови кај следниве позиции:
 - депозитите без рочност, во согласност со точките 66, 67 или 68 и 69 од оваа одлука;
 - кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата, во согласност со точките 70 и 71 од оваа одлука;
 - орочените депозити со можност за предвремено повлекување, во согласност со точките 72 и 73 од оваа одлука, и
 - преземените вонбилансните обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити во согласност со очекуваните износи на повлекување за секое од сценаријата на каматни шокови, во согласност со точката 74 од оваа одлука.
- Банката не врши приспособување на останатите позиции коишто се дел од портфолиото на банкарски активности, а коишто не се опфатени со ставот 1 од оваа точка, односно банката ги распоредува номиналните парични текови од овие позиции за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок во износ и во рочен блок, во согласност со главата VI од оваа одлука.

Депозити без рочност

- За потребите на распоредувањето на депозитите без рочност за секое сценарио на каматен шок, банката утврдува приспособен износ на основната компонента на стабилните депозити без рочност за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, во согласност со точката 67 или точката 68 од оваа одлука.
- Банката не врши приспособување на износот на нестабилните депозити без рочност, променливата компонента на стабилните депозити без рочност и останатите депозити без рочност на финансиските правни лица за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, односно ги распоредува во согласност со точката 48 ставови 3 и 4 од оваа одлука.
- Приспособениот износ на основната компонента на стабилните депозити без рочност за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок се добива како производ на:
 - износот на основната компонента на стабилните депозити без рочност за секоја значајна валута во основното сценарио од точката 45 на оваа одлука и
 - стапката за соодветното сценарио на каматен шок од табелата бр. 1 од оваа точка.

Табела бр. 1 Стапки за приспособување на основната компонента на стабилните депозити без рочност за одделните сценарија на каматни шокови

Број на сценарио	Каматен шок	Стапка
1	Шок на паралелен раст на каматните стапки	0,8
2	Шок на паралелен пад на каматните стапки	1,2
3	Шок на исправање на кривата на принос	0,8
4	Шок на заострување на кривата на принос	1,2
5	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	0,8
6	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	1,2

За приспособениот износ на основната компонента на стабилните депозити без рочност од ставот 1 од оваа точка се применуваат ограничувањата од точката 47 став 1 на оваа одлука.

-По исклучок на точката 67 од оваа одлука, приспособениот износ на основната компонента на стабилните депозити без рочност на банката од точката 46 од оваа одлука изнесува:

- а. Во сценаријата на каматен шок од точката 64 алинеи 2, 4 и 6 од оваа одлука:
 - 90% за малите трансакциски депозити,
 - 70% за останатите мали депозити,
 - 50% за останатите депозити без рочност на нефинансиските правни лица.

- б. Во сценаријата од точката 64 алинеи 1, 3 и 5 од оваа одлука:

- 48,46% за малите трансакциски депозити,
- 37,69% за останатите мали депозити,
- 26,92% за останатите депозити без рочност на нефинансиските правни лица.

- Банката го распоредува приспособениот износ на основната компонента на стабилните депозити без рочност од точката 67 од оваа одлука во рочните блокови од прилогот бр. 1, табела бр. 1 на оваа одлука за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, одделно, следејќи ги правилата од точката 48 став 1 од оваа одлука.

Банката од точката 46 од оваа одлука го распоредува приспособениот износ на основната компонента на стабилните депозити без рочност од точката 68 на оваа одлука во согласност со прилогот бр. 3, табела бр. 2 (за сценаријата на каматен шок од точката 64 алинеи 2, 4 и 6 од оваа одлука) или во согласност со прилогот бр. 3, табела бр. 3 (за сценаријата од точката 64 алинеи 1, 3 и 5 од оваа одлука).

Остатокот од износот којшто ги надминува ограничувањата од точката 67 став 2 или од точката 68 од оваа одлука се вклучува во променливата компонента на стабилните депозити без рочност и се распоредува во согласност со точката 48 став 3 од оваа одлука.

Кредити со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата

- За потребите на распоредувањето на номиналните парични текови врз основа на кредитите со фиксна каматна стапка со можност за предвремена отплата од точката 49 став 1 од оваа одлука за секое сценарио на каматен шок, банката утврдува приспособена годишна просечна стапка на предвремена отплата за секое хомогено портфолио, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок како производ на:

- годишната просечна стапка на предвремена отплата за секое хомогено портфолио за секоја значајна валута во основното сценарио од точката 51 на оваа одлука и
- стапката за соодветното сценарио на каматен шок од табелата бр. 2 од оваа точка.

Табела бр. 2 Стапки за приспособување на годишната просечна стапка на предвремена отплата за одделните сценарија на каматни шокови

Број на сценарио	Каматен шок	Стапка
1	Шок на паралелен раст на каматните стапки	0,8
2	Шок на паралелен пад на каматните стапки	1,2
3	Шок на исправање на кривата на принос	1,2
4	Шок на заострување на кривата на принос	0,8
5	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	0,8
6	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	1,2

- Банката ја користи приспособената годишна просечна стапка на предвремена отплата за секое сценарио на каматен шок и за секоја значајна валута за утврдување на приспособениот очекуван износ на предвремена отплата за секој рочен блок, следејќи ги правилата од точката 52 од оваа одлука.

Орочени депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување

- За потребите на распоредувањето на номиналните парични текови врз основа на орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување од точката 53 став 1 од оваа одлука за секое сценарио на каматен шок, банката утврдува приспособена кумулативна стапка на предвременно повлекување на орочените депозити за секое хомогено портфолио, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок како производ на:

- кумулативната стапка на предвременно повлекување на орочените депозити за секоја значајна валута во основното сценарио од точката 55 од оваа одлука и
- стапката за соодветното сценарио на каматен шок од табелата бр. 3 од оваа точка.

Табела бр. 3 Стапки за приспособување на кумулативната стапка на предвременно повлекување на орочените депозити за одделните сценарија на каматни шокови

Број на сценарио	Каматен шок	Стапка
1	Шок на паралелен раст на каматните стапки	1,2
2	Шок на паралелен пад на каматните стапки	0,8
3	Шок на исправање на кривата на принос	1,2
4	Шок на заострување на кривата на принос	0,8
5	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	1,2
6	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	0,8

- Банката ја користи приспособената кумулативна стапка на предвременно повлекување на орочените депозити за секое сценарио на каматен шок и за секоја значајна валута за утврдување на приспособениот очекуван износ на предвременно повлекување на орочените депозити, следејќи ги правилата точката 56 на оваа одлука.

Банката врши распоредување на збирот на приспособениот очекуван износ на предвременно повлекување на орочените депозити со фиксна каматна стапка со можност за предвременно повлекување од ставот 1 на оваа точка за соодветното сценарио на каматен шок и за соодветната значајна валута, следејќи ги правилата од точката 57 на оваа одлука.

Преземени вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити

- За потребите на распоредувањето на преземените вонбилансни обврски со фиксна каматна стапка коишто имаат третман на мали кредити за секое сценарио на каматен шок, банката утврдува приспособен износ за кој очекува дека ќе биде повлечен преку приспособување на износот за кој се очекува дека ќе биде повлечен од точката 62 став 1 од оваа одлука, имајќи ја предвид висината на каматните стапки во соодветното сценарио на каматен шок.

Банката го распоредува приспособениот износ од ставот 1 од оваа точка со следење на правилата од точката 62 став 2 од оваа одлука.

8. УТВРДУВАЊЕ ДИСКОНТЕН ФАКТОР ЗА СЕКОЈ РОЧЕН БЛОК, ЗА СЕКОЈА ЗНАЧАЈНА ВАЛУТА И ЗА СЕКОЕ СЦЕНАРИО НА КАМАТЕН ШОК

- Банката утврдува дисконтен фактор којшто се користи за утврдување на нето сегашната вредност за секој рочен блок, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок преку примена на следниве правила:

– се утврдува каматната стапка за секој рочен блок и за секоја значајна валута при примена на основното сценарио, во согласност со точката 76 на оваа одлука;

– се утврдува каматната стапка за секој рочен блок, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, во согласност со точките 77 и 78 на оваа одлука;

– се утврдува дисконтниот фактор во согласност со точката 79 на оваа одлука.

- Каматната стапка за секој рочен блок и за секоја значајна валута при примена на основното сценарио е еднаква на безризичната каматна стапка применлива за соодветниот рочен блок и за соодветната значајна валута.

- Каматната стапка за секој рочен блок, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок претставува збир на:

– промените на каматните стапки за секој рочен блок, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок од прилогот бр. 2, табели бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8, колони бр. 4, 5, 6, 7, 8 или 9 на оваа одлука, соодветно;

– безризичната каматна стапка применлива за соодветниот рочен блок и за соодветната значајна валута.

- Каматната стапка од точката 77 на оваа одлука не смее да биде пониска од долната граница за секој рочен блок и за секоја значајна валута дадена во прилогот бр. 2, табели бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 или 8, колона бр. 10 на оваа одлука.

По исклучок на ставот 1 од оваа точка, доколку безризичната каматна стапка применлива за соодветниот рочен блок и за соодветната значајна валута е пониска од долната граница од ставот 1 на оваа точка и доколку промената на каматната стапка за соодветниот рочен блок, значајна валута и сценарио на каматен шок има негативна вредност, каматната стапка од точката 77 на оваа одлука е еднаква на безризичната каматна стапка.

- Банката утврдува дисконтен фактор за секој рочен блок, секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок ($ДФ_{к,в,с}$), со користење на следнава формула:

$$ДФ_{к,в,с} = \frac{1}{(1 + \frac{КС_{к,в,с}}{100})^{СТ_к}}$$

каде што:

$СТ_к$ е средната точка за рочниот блок (к);

$КС_{к,в,с}$ е каматната стапка за рочниот блок (к), за значајната валута (в) и сценариото на каматен шок (с) од точката 77 од оваа одлука, имајќи ја предвид точката 78 од оваа одлука.

При утврдувањето на дисконтниот фактор за секој рочен блок и за секоја значајна валута при примена на основното сценарио, банката ја користи формулата од ставот 1 од оваа точка, при што се користи каматната стапка од точката 76 на оваа одлука.

9. УТВРДУВАЊЕ ДОДАТОК НА ПРОМЕНАТА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА КАПИТАЛОТ ЗА АВТОМАТСКИТЕ ОПЦИИ

- Банката е должна да утврди додаток на промената на економската вредност на капиталот како резултат на користењето на автоматските опции што постојат во каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности, за секое сценарио на каматен шок и за секоја значајна валута, како разлика помеѓу сегашната вредност на вкупните номинални парични текови во секое сценарио на каматен шок и сегашната вредност на вкупните номинални парични текови во основното сценарио, при што номиналните паричните текови се дисконтираат со соодветниот дисконтен фактор од точката 79 од оваа одлука.

При утврдувањето на сегашната вредност на номиналните парични текови во секое сценарио на каматен шок, вклучително и во основното сценарио, се земаат предвид номиналните парични текови од сите каматочувствителни позиции од портфолиото на банкарски активности, со вклучени ефекти од користењето на автоматските опции содржани во тие позиции.

При утврдувањето на сегашната вредност на вкупните номинални парични текови во секое сценарио на каматен шок, номиналните паричните текови коишто се резултат на користењето на автоматските опции во соодветното сценарио на каматен шок се множат со 1,10.

Во случаите на купени или продадени автоматски опции поврзани со каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активности, номиналните парични текови коишто се резултат на користењето на купените автоматски опции се прикажуваат со позитивен знак, а номиналните парични текови коишто се резултат на користењето на продадените автоматски опции се прикажуваат со негативен знак.

Банката е должна да воспостави и да применува интерна методологија за утврдување на сегашната вредност на номиналните парични текови коишто се резултат на користењето на автоматските опции во секое сценарио на каматен шок, вклучително и во основното сценарио, којашто треба да овозможи:

- утврдување и класификација на каматочувствителните позиции од портфолиото на банкарски активностите коишто содржат автоматски опции;
- доследна примена на претпоставките и параметрите во соодветните сценарија на каматни шокови;
- соодветна документација на методите, податоците и претпоставките што се користат;
- внатрешни контроли и независна проверка на пресметките;
- редовно ажурирање на методологијата, доколку се утврди дека е потребно.

10. УТВРДУВАЊЕ НА ПРОМЕНАТА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА КАПИТАЛОТ

- Банката ја утврдува промената на економската вредност на капиталот со примена на следниве чекори:

- за секој рочен блок во сите сценарија на каматни шокови, вклучително и во основното сценарио и во секоја значајна валута се утврдува нето сегашната вредност на номиналните парични текови, во согласност со точката 82 од оваа одлука;

- за секоја значајна валута се утврдува економската вредност на капиталот за секое сценарио на каматен шок, вклучително и за основното сценарио, во согласност со точката 83 од оваа одлука;

- за секоја значајна валута се утврдува промената на економската вредност во секое сценарио на каматен шок, во согласност со точката 84 од оваа одлука;

- за секое сценарио на каматен шок се утврдува промената на економската вредност, во согласност со точката 85 од оваа одлука.

- За потребите на утврдувањето на нето сегашната вредност на номиналните парични текови за секој рочен блок во сите сценарија на каматни шокови, вклучително и во основното сценарио и во секоја значајна валута, банката утврдува нето долгa или нето кратка позиција за секој рочен блок, при што ги има предвид следниве правила:

- номиналните парични текови коишто претставуваат приливи имаат позитивен предзнак, додека номиналните парични текови коишто претставуваат одливи имаат негативен предзнак;

- сите позитивни и негативни номинални парични текови коишто се распоредени во ист рочен блок се нетираат и се добива долгa или кратка позиција на номиналните парични текови за тој рочен блок во соодветна валута и во соодветното сценарио на каматен шок, вклучително и во основното сценарио.

Нето долготa или нето кратката позиција за секој рочен блок, за секоја значајна валута и за секое сценарио на каматен шок, вклучително и за основното сценарио се дисконтира со соодветниот дисконтен фактор од точката 79 од оваа одлука и се добива нето сегашната вредност на номиналните парични текови за секој рочен блок за секое сценарио на каматен шок, вклучително и за основното сценарио и во секоја значајна валута.

- За секоја значајна валута, банката ја утврдува економската вредност на капиталот за основното сценарио и економската вредност на капиталот за секое сценарио на каматен шок.

Збирот на нето сегашната вредност на номиналните парични текови за секој рочен блок во основното сценарио ја дава економската вредност на капиталот за основното сценарио во соодветната значајна валута (се добиваат толку вредности колку што има значајни валути во портфолиото на банкарски активности).

Збирот на нето сегашната вредност на номиналните парични текови за секој рочен блок во соодветното сценарио на каматен шок ја дава економска вредност на капиталот за соодветното сценарио на каматен шок во соодветната значајна валута (за секоја значајна валута се утврдува економската вредност на капиталот за секое од шесте сценарија на каматни шокови).

- За секоја значајна валута се утврдува разликата помеѓу економската вредност на капиталот за секое од шесте сценарија на каматни шокови и економската вредност на капиталот за основното сценарио во соодветната валута (за секоја значајна валута се добиваат шест разлики на економската вредност на капиталот).

Разликата од ставот 1 од оваа точка, коригирана за додатокот на промената на економската вредност на капиталот за автоматските опции за соодветното сценарио на каматен шок и соодветната валута од главата IX на оваа одлука, ја претставува промената на економската вредност на капиталот за соодветната значајна валута во соодветното сценарио на каматен шок (за секоја значајна валута се добиваат шест промени на економската вредност на капиталот, односно за секое од шесте сценарија на каматни шокови се добиваат толку промени на економската вредност колку што има значајни валути во портфолиото на банкарски активности).

- За секое од шесте сценарија на каматни шокови, банката ги утврдува промените на економската вредност на капиталот за соодветното сценарио преку нетирање на позитивните и негативните промени на економската вредност на капиталот од точката 84 став 2 од оваа одлука добиени за секоја значајна валута во соодветното сценарио на каматен шок. Притоа, негативните промени на економската вредност на капиталот се земаат во целост, додека позитивните промени на економската вредност на капиталот се множат со 50%, со исклучок на позитивните промени на економската вредност на капиталот во МКД коишто се земаат во целост.

- За сценариото на каматен шок во кое промената на економската вредност на капиталот од точката 85 од оваа одлука има најголема негативна вредност, банката го утврдува соодносот меѓу таа промена и нејзиниот основен капитал.

Доколку соодносот од ставот 1 од оваа точка надмине 15%, банката е должна да достави предлог-мерки за неговото намалување до Народната банка, во рок од три работни дена. Извршниот одбор може да ги прифати мерките предложени од банката и да ја задолжи да ги спроведе или да ѝ наложи на банката поинакви мерки и рокови за намалување на односот помеѓу промената на економската вредност на капиталот и износот на основниот капитал на банката.

11. НАЧИН И СОДРЖИНА НА ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНАТА БАНКА

- Банките составуваат извештаи за спроведувањето на оваа одлука според сметководствената состојба на крајот на секој месец и ги доставуваат до Народната банка.

Рокот за доставување на извештаите од ставот 1 на оваа точка е 15 дена по истекот на периодот за кој се известува.

По исклучок на ставот 2 на оваа точка, рокот за доставување на извештаите со состојба на 31 декември е пет работни дена по истекот на рокот за доставување на неревидираниот годишен финансиски извештај до Народната банка.

- На посебно барање на Народната банка, банката е должна да изготви извештаи со состојба на друг ден и во друг рок коишто се различни од состојбата и рокот наведени во точката 87 на оваа одлука.

12. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

- Гувернерот на Народната банка донесува упатство за содржината на извештаите од точката 87 на оваа одлука.

- Банката е должна да го достави известувањето од точката 10 од оваа одлука до Народната банка најдоцна до 1 јануари 2028 година.

- На денот на почнувањето со примена на оваа одлука, престанува да важи Одлуката за управување со ризикот на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 163/08 и 144/09).

- Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе почне да се применува од 1 декември 2027 година.

По исклучок на ставот 1 на оваа точка, банката е должна да започне да ја мери изложеноста на РКС преку утврдување на влијанието врз нето каматниот приход и да се усогласи со соодветните одредби од оваа одлука коишто се однесуваат на интерните модели за утврдување на влијанието на РКС врз нето каматниот приход најдоцна до 31 декември 2030 година.

Бр. 02-25393/4
29 јули 2026 година
Скопје

Гувернер
и претседавач на Советот
на Народната банка на
Република Северна Македонија,
д-р **Трајко Славески**, с.р.

Прилог бр. 1 – Распоређување на номиналните парични текови

Табела бр. 1 – Рочни блокови

Реден број	Рочен блок (к) (м.: месец; г.: година)	Средна точка на рочниот блок (СТ _к) (во години)	Должина на траење на рочниот блок (во години)
1	2	3	4
1	преку ноќ	0,0028	0
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0,0417	1/12
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0,1667	2/12
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0,375	3/12
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0,625	3/12
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0,875	3/12
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1,25	6/12
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1,75	6/12
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2,5	1
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3,5	1
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4,5	1
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5,5	1
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6,5	1
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7,5	1
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8,5	1
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9,5	1
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12,5	5
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17,5	5
19	> 20 г.	25	10

Прилог бр. 2 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови и по одделни значајни валути

Табела бр. 1 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (МКД)

во базични поени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочниот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправување на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку ноќ	0.0028	300	-300	360	-292	450	-450	-150
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0.0417	300	-300	355	-288	445	-445	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	300	-300	340	-273	432	-432	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	300	-300	317	-250	410	-410	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	300	-300	291	-224	385	-385	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	300	-300	266	-200	362	-362	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	300	-300	231	-166	329	-329	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	300	-300	190	-125	291	-291	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	300	-300	137	-73	241	-241	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	300	-300	80	-17	188	-188	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	300	-300	36	27	146	-146	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	300	-300	1	61	114	-114	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	300	-300	-25	87	89	-89	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	300	-300	-46	108	69	-69	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	300	-300	-63	124	54	-54	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	300	-300	-75	136	42	-42	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	300	-300	-99	159	20	-20	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	300	-300	-114	174	6	-6	-98
19	> 20 г.	25	300	-300	-119	179	1	-1	-75

Табела бр. 2 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (ЕУР)

во базични поени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочниот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправување на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку ноќ	0.0028	200	-200	200	-162	250	-250	-150
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0.0417	200	-200	197	-160	247	-247	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	200	-200	189	-152	240	-240	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	200	-200	177	-140	228	-228	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	200	-200	162	-126	214	-214	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	200	-200	149	-113	201	-201	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	200	-200	130	-95	183	-183	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	200	-200	108	-73	161	-161	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	200	-200	79	-45	134	-134	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	200	-200	48	-15	104	-104	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	200	-200	24	8	81	-81	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	200	-200	6	26	63	-63	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	200	-200	-9	40	49	-49	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	200	-200	-20	51	38	-38	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	200	-200	-29	60	30	-30	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	200	-200	-36	67	23	-23	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	200	-200	-49	79	11	-11	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	200	-200	-57	87	3	-3	-98
19	> 20 г.	25	200	-200	-59	90	0	0	-75

Табела бр. 3 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (УСД)

во базични грени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочниот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправување на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку ноќ	0.0028	200	-200	240	-195	300	-300	-150
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0.0417	200	-200	237	-192	297	-297	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	200	-200	227	-182	288	-288	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	200	-200	210	-165	273	-273	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	200	-200	192	-147	257	-257	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	200	-200	175	-130	241	-241	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	200	-200	151	-106	219	-219	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	200	-200	123	-78	194	-194	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	200	-200	87	-42	161	-161	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	200	-200	48	-3	125	-125	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	200	-200	17	28	97	-97	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	200	-200	-7	52	76	-76	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	200	-200	-25	70	59	-59	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	200	-200	-39	84	46	-46	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	200	-200	-51	96	36	-36	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	200	-200	-59	104	28	-28	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	200	-200	-76	121	13	-13	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	200	-200	-86	131	4	-4	-98
19	> 20 г.	25	200	-200	-89	134	1	-1	-75

Табела бр. 4 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (ЦХФ)

во базични грени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочниот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправување на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку ноќ	0.0028	100	-100	120	-97	150	-150	-150
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0.0417	100	-100	118	-96	148	-148	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	100	-100	113	-90	144	-144	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	100	-100	104	-81	137	-137	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	100	-100	94	-70	128	-128	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	100	-100	85	-61	121	-121	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	100	-100	72	-47	110	-110	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	100	-100	56	-31	97	-97	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	100	-100	36	-10	80	-80	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	100	-100	15	12	63	-63	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	100	-100	-2	29	49	-49	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	100	-100	-14	43	38	-38	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	100	-100	-25	53	30	-30	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	100	-100	-32	61	23	-23	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	100	-100	-39	68	18	-18	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	100	-100	-43	73	14	-14	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	100	-100	-52	82	7	-7	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	100	-100	-58	88	2	-2	-98
19	> 20 г.	25	100	-100	-60	90	0	0	-75

Табела бр. 5 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (ГБП)

во базични поени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочниот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправување на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку ноќ	0.0028	250	-250	240	-195	300	-300	-150
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0.0417	250	-250	237	-192	297	-297	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	250	-250	227	-182	288	-288	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	250	-250	210	-165	273	-273	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	250	-250	192	-147	257	-257	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	250	-250	175	-130	241	-241	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	250	-250	151	-106	219	-219	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	250	-250	123	-78	194	-194	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	250	-250	87	-42	161	-161	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	250	-250	48	-3	125	-125	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	250	-250	17	28	97	-97	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	250	-250	-7	52	76	-76	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	250	-250	-25	70	59	-59	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	250	-250	-39	84	46	-46	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	250	-250	-51	96	36	-36	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	250	-250	-59	104	28	-28	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	250	-250	-76	121	13	-13	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	250	-250	-86	131	4	-4	-98
19	> 20 г.	25	250	-250	-89	134	1	-1	-75

Табела бр. 6 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (АУД)

во базични поени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочниот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправување на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку ноќ	0.0028	300	-300	360	-292	450	-450	-150
2	> преку ноќ ≤ 1 м.	0.0417	300	-300	355	-288	445	-445	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	300	-300	340	-273	432	-432	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	300	-300	317	-250	410	-410	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	300	-300	291	-224	385	-385	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	300	-300	266	-200	362	-362	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	300	-300	231	-166	329	-329	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	300	-300	190	-125	291	-291	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	300	-300	137	-73	241	-241	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	300	-300	80	-17	188	-188	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	300	-300	36	27	146	-146	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	300	-300	1	61	114	-114	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	300	-300	-25	87	89	-89	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	300	-300	-46	108	69	-69	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	300	-300	-63	124	54	-54	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	300	-300	-75	136	42	-42	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	300	-300	-99	159	20	-20	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	300	-300	-114	174	6	-6	-98
19	> 20 г.	25	300	-300	-119	179	1	-1	-75

Табела бр. 7 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (ЦАД)

во базични поени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочиот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправање на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку нок	0.0028	200	-200	240	-195	300	-300	-150
2	> преку нок ≤ 1 м.	0.0417	200	-200	237	-192	297	-297	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	200	-200	227	-182	288	-288	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	200	-200	210	-165	273	-273	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	200	-200	192	-147	257	-257	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	200	-200	175	-130	241	-241	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	200	-200	151	-106	219	-219	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	200	-200	123	-78	194	-194	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	200	-200	87	-42	161	-161	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	200	-200	48	-3	125	-125	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	200	-200	17	28	97	-97	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	200	-200	-7	52	76	-76	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	200	-200	-25	70	59	-59	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	200	-200	-39	84	46	-46	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	200	-200	-51	96	36	-36	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	200	-200	-59	104	28	-28	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	200	-200	-76	121	13	-13	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	200	-200	-86	131	4	-4	-98
19	> 20 г.	25	200	-200	-89	134	1	-1	-75

Табела бр. 8 – Промена на каматната стапка по одделни сценарија на каматни шокови (останати валути)

во базични поени

Реден број	Рочен блок (к)	Средна точка на рочиот блок (тк)	Шок на паралелен раст на каматните стапки	Шок на паралелен пад на каматните стапки	Шок на исправање на кривата на принос	Шок на заострување на кривата на принос	Шок на раст на каматните стапки на краток рок	Шок на пад на каматните стапки на краток рок	Долна граница
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	преку нок	0.0028	400	-400	400	-325	500	-500	-150
2	> преку нок ≤ 1 м.	0.0417	400	-400	394	-318	495	-495	-150
3	> 1 м. ≤ 3 м.	0.1667	400	-400	375	-299	480	-480	-149
4	> 3 м. ≤ 6 м.	0.375	400	-400	345	-268	455	-455	-149
5	> 6 м. ≤ 9 м.	0.625	400	-400	312	-232	428	-428	-148
6	> 9 м. ≤ 12 м.	0.875	400	-400	280	-199	402	-402	-147
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	1.25	400	-400	236	-153	366	-366	-146
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	1.75	400	-400	184	-98	323	-323	-145
9	> 2 г. ≤ 3 г.	2.5	400	-400	117	-28	268	-268	-143
10	> 3 г. ≤ 4 г.	3.5	400	-400	44	48	208	-208	-140
11	> 4 г. ≤ 5 г.	4.5	400	-400	-12	107	162	-162	-137
12	> 5 г. ≤ 6 г.	5.5	400	-400	-56	153	126	-126	-134
13	> 6 г. ≤ 7 г.	6.5	400	-400	-90	189	98	-98	-131
14	> 7 г. ≤ 8 г.	7.5	400	-400	-116	217	77	-77	-128
15	> 8 г. ≤ 9 г.	8.5	400	-400	-137	239	60	-60	-125
16	> 9 г. ≤ 10 г.	9.5	400	-400	-153	255	47	-47	-122
17	> 10 г. ≤ 15 г.	12.5	400	-400	-183	287	22	-22	-113
18	> 15 г. ≤ 20 г.	17.5	400	-400	-202	307	6	-6	-98
19	> 20 г.	25	400	-400	-209	314	1	-1	-75

Прилог бр. 3 – Распоредување на одделните видови стабилни депозити без рочност за банките од точката 48 став 2 од оваа одлука

Табела бр. 1 – Распоредување на одделните видови стабилни депозити без рочност во основното сценарио

Реден број	Рочни блокови	Мали трансакциски сметки	Останати мали депозити	Останати депозити без рочност на нефинансиски правни лица
1	2	3	4	5
1	Преку ноќ (O/N)	30,77%	46,15%	61,54%
2	$> O/N \leq 1 \text{ м.}$	1,15%	1,00%	0,80%
3	$> 1 \text{ м.} \leq 3 \text{ м.}$	2,31%	2,00%	1,60%
4	$> 3 \text{ м.} \leq 6 \text{ м.}$	3,46%	2,99%	2,40%
5	$> 6 \text{ м.} \leq 9 \text{ м.}$	3,46%	2,99%	2,40%
6	$> 9 \text{ м.} \leq 12 \text{ м.}$	3,46%	2,99%	2,40%
7	$> 12 \text{ м.} \leq 1,5 \text{ г.}$	6,92%	5,98%	4,81%
8	$> 1,5 \text{ г.} \leq 2 \text{ г.}$	6,92%	5,98%	4,81%
9	$> 2 \text{ г.} \leq 3 \text{ г.}$	13,85%	11,97%	9,62%
10	$> 3 \text{ г.} \leq 4 \text{ г.}$	13,85%	11,97%	9,62%
11	$> 4 \text{ г.} \leq 4,5 \text{ г.}$	13,85%	5,98%	-
12	$> 4,5 \text{ г.} \leq 5 \text{ г.}$		-	-

Табела бр. 2 – Распоредување на одделните видови стабилни депозити без рочност за сценаријата на каматен шок од точката 64 алинеи 2, 4 и 6 од оваа одлука

Реден број	Рочни блокови	Мали трансакциски сметки	Останати мали депозити	Останати депозити без рочност на нефинансиски правни лица
1	2	3	4	5
1	Преку ноќ (O/N)	10,00%	30,00%	50,00%
2	$> O/N \leq 1 \text{ м.}$	1,50%	1,30%	1,04%
3	$> 1 \text{ м.} \leq 3 \text{ м.}$	3,00%	2,59%	2,08%
4	$> 3 \text{ м.} \leq 6 \text{ м.}$	4,50%	3,89%	3,12%
5	$> 6 \text{ м.} \leq 9 \text{ м.}$	4,50%	3,89%	3,12%
6	$> 9 \text{ м.} \leq 12 \text{ м.}$	4,50%	3,89%	3,12%
7	$> 12 \text{ м.} \leq 1,5 \text{ г.}$	9,00%	7,78%	6,25%
8	$> 1,5 \text{ г.} \leq 2 \text{ г.}$	9,00%	7,78%	6,25%
9	$> 2 \text{ г.} \leq 3 \text{ г.}$	18,00%	15,55%	12,51%
10	$> 3 \text{ г.} \leq 4 \text{ г.}$	18,00%	15,55%	12,51%
11	$> 4 \text{ г.} \leq 4,5 \text{ г.}$	18,00%	7,78%	-
12	$> 4,5 \text{ г.} \leq 5 \text{ г.}$		-	-

Табела бр. 3 – Распоређување на одделните видови стабилни депозити без рочност за сценаријата од точката 64 алинеи 1, 3 и 5 од оваа одлука

Реден број	Рочни блокови	Мали трансакциски сметки	Останати мали депозити	Останати депозити без рочност на нефинансиски правни лица
1	2	3	4	5
1	Преку ноќ (O/N)	51,54%	62,31%	73,08%
2	> O/N ≤ 1 м.	0,81%	0,70%	0,56%
3	> 1 м. ≤ 3 м.	1,62%	1,39%	1,12%
4	> 3 м. ≤ 6 м.	2,42%	2,09%	1,68%
5	> 6 м. ≤ 9 м.	2,42%	2,09%	1,68%
6	> 9 м. ≤ 12 м.	2,42%	2,09%	1,68%
7	> 12 м. ≤ 1,5 г.	4,85%	4,19%	3,37%
8	> 1,5 г. ≤ 2 г.	4,85%	4,19%	3,37%
9	> 2 г. ≤ 3 г.	9,69%	8,38%	6,73%
10	> 3 г. ≤ 4 г.	9,69%	8,38%	6,73%
11	> 4 г. ≤ 4,5 г.	9,69%	4,19%	-
11	> 4,5 г. ≤ 5 г.		-	-